

ցական և պատերազմական նախարարը չէզոք՝ «պայմանաւ, սակայն, որ այդ կառավարութիւնը ամէն բացառիկ կարևորութիւն ունեցող որոշումները — արտաքին քաղաքականութեան և ընկերային բարենորոգումներու վերաբերեալ որոշումները, ինչպէս և պատուիրակութեան տրելիք հրահանգները — կայացնէ երկու-երրորդի մեծամասնութեամբ, կամ լաւ ևս՝ եօթ ձայնով տասնի վրա»:

Գ. Պօղոս Նուպարին տալ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօն կամ Հանրապետութեան գերագոյն ներկայացուցչի դերը:

Դ. Ներկայ Սորհրդարանը պէտք է արձակել մինչև արեւմտահայ պատգամաւորների ընտրութիւնը և նրանց երեք քառորդի Երևան հասնելը: Կարելի է արձակուրդ տալ բիւզնէի քննութիւնից յետոյ, բայց կօալիցիոն կառավարութիւնն էլ գործի պիտի սկսէ Սորհրդարանի արձակուրդից յետոյ:

Ե. Արեւմտահայ պատգամաւորների ընտրութեան նախաձեռնութեան և ընտրական օրէնքի որոշման իրաւունքը պատկանում է Ազգ. Պատուիրակութեան և կամ կօալիցիոն կառավարութեան:

Զ. Ներկայ Սորհրդարանը արձակուրդի ընթացքին կարող է վերստին նիստ գումարել բացառիկ խնդիրների առթիւ՝ պայմանաւ, որ նշանակւած հարցից զատ ուրիշ որևէ բանով չզբաղւի:

Է. Համաձայնութիւնը կը յայտարարւի այն մտքով, որ Ռուսահայաստանն է միացել Թիւրքահայաստանին:

Եթէ ուշի ուշով քննենք երկու կողմի տեսակէտները, կը տեսնենք, որ անհամաձայնութեան գլխաւոր առարկան մնացել էր Սորհրդարանի արձակուրդի ժամանակը. երևանցիք համաձայնում էին Սորհրդարանին տալ ժամանակաւոր արձակուրդ, փարիզցիք պնդում էին, որ արձակուրդը լինի անորոշ ժամանակով: Եւ հակառակ երևանցիների ծայրահեղ հաշտասիրութեան և արած զիջումների, Փարիզը մնաց անյողդողդ: Յրդ նիստում Վ. Թեքէյանը յայտարարեց. «Եզրակացնելով մեր բոլոր ստացած պատասխանները դրւած առաջարկներուն՝ ես պէտք է հաստատեմ, որ համաձայնութեան ոչ մէկ կէտ չկայ վերջին առաջարկներուն վրա, և կը մնայ, որ մենք զբաւոր կերպով արձանագրենք այդ: Ես այլևս ունէ հնարաւորութիւն չեմ տեսնար միութիւն կայացնելու»:

Պարզ էր եզրակացութիւնը. բանակցութիւնները խզում էին: Եւ նոյ. 6-ին, վերջին նիստում, «զբաւոր կերպով արձանագրեց» այդ խզումը:

Զուտ պատմական տեսակէտից մօտենալով խնդրին՝ պէտք է ասել, որ Հայաստանի կառավարութիւնն ու ղեկավար շրջանները իրենց մեծամասնութեան մէջ անկեղծօրէն ուզում էին համաձայնութեան գալ Ազգ. Պատուիրակութեան հետ: Մասնաւորապէս հանրապետական պատուիրակութիւնը բոլոր հնարաւոր և անհնար միջոցները գործ դրեց՝ համոզելու համար Հ. Յ. Դ. Ընդհ. Ժողովին, Սորհրդարանի ու կառավարութեան անդամներին՝ անելու մի շարք կարևոր զիջումներ, որոնց մասին, ուրիշ պայմաններում, խօսելն իսկ անմտութիւն կը լինէր: Բայց Պօղոս Նուպարի մարդիկ չըմբռնեցին վայրկեանի լրջութիւնը և մասամբ էլ զոհ դնացին Երևանի ընդդիմադիր շրջանների սխալ ներշնչումներին: Մի քանի տարի յետոյ, երբ իշխանութեան գլուխ ոչ թէ զաշնակցական ընկերվարականներն էին, այլ